

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17

Izjaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravništvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za posiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 117.

V Ljubljani, v torek 22. maja 1900.

Letnik XXVIII.

Sinška zadruga in nemški prijatelji.

Še ni dolgo odkar so nasprotniki sinške zadruge trdili, da je zadruga umestna, le v drugih rokah bi morala biti; danes je v obeh nasprotnikovih tudi že zadruga za nič in zaganjajo se vanje z vso strastjo — a strast jih slepi, in vsakteri pametni človek vidi, da iz liberalskih listov govori le strah za svoj politični obstanek.

»Freie Stimmen« pišejo dne 16. t. m. »da je sinška zadruga slovensko-narodna, da se je ustanovila kot narodno bojno orodje, da zanje niso bile gospodarske razmere Podjunske doline merodajne, marveč le prizadevanje, oškoditi Velikovec in ustaviti tržni promet v tem nemško-mislečem mestu. Slovenci hočejo velikovsko mesto čutno kaznovati, ker noče postati slovensko. Skladišče se ni ustanovilo zavoljo kmetov, marveč da se utrdi klerikalni-slovensko-narodni vpliv. Premija bi bila za narodno ščuvanje, če bi se za tako zlorabo gospodarskih naprav za narodno agitacijo dovolil tudi le en vinar podpore. V Velikovcu je sedaj velika razburjenost, Slovenci se ogibajo Nemcev in narodni mir se je spremenil v medsebojno sovražstvo, tako so hoteli zastopniki vere in ljubezni do bližnjega« itd.

Tako piše oficijelno glasilo večine našega dež. zbora. Boj proti kmečkim zadrugam in vzlasti proti skladiščem se je vnel na vsi progi, ne samo tukaj, marveč po vsi Avstriji in naša dolžnost je, odločno vračati vse napade ter pojasniti sebične in zlobne namene, ki jih imajo naši nasprotniki.

Kot prvi nasprotnik zadrughih skladišč prišel je na dan borzni list »Wiener Börsen Courier« dne 7. decembra 1899. Pisal je, da so skladišča svojim udom le v škodo, da odbori niso zmožni prodajati blaga in da stroške njihove nezmožnosti plačuje ubogi kmet!

Za tem listom prišlo je glasilo, od katerega bi smeli take napade najmanj pričakovati, namreč »Wiener landw. Zeitung« — tedaj kmečko glasilo! V raznih člankih je

očitalo raznim skladiščem, to ni prav in to bi moralo biti drugače, tukaj se žito ne ceni pravilno, tam niso stroji v redu itd. Kdor ni s stvarjo dosti znan, je mogel misliti, glej, prav je, kar piše, kedor pa stvar pozna, je moral zapaziti, kako zlobno je obrekovanje od te strani. Ker se prvim člankom, v kolikor je meni znano, od nikoder ni dostojno odgovorilo, postal je list še predrznejši in predlaga v št. 38. od dne 12. t. m., naj država ne daje več zadrughim skladiščem nobene podpore: »die Productiv- und Verwertungsgenossenschaften sind Geschäftsunternehmungen, wie alle andere privater Natur. Wenn die Bedingungen zu ihrem Bestande gegeben sind, so werden sie auch ohne Beihilfe aus öffentlichen Mitteln prosperiren, wenn jene fehlen, werden sie trotz dieser untergehen«. — Čudimo se modrosti tega lista! Sicer ta kmečki prijatelj predlaga, naj se s sredstvi, ki so se sedaj darovala zadrugam, ustanovi osrednji urad na Dunaji, ki bi presojal, kje so zadruge potrebne, in ki bi potem posredoval pri prodaji blaga. Temu predlogu se čudimo še bolj in radi bi poznali uradnike zmožne takemu poklicu.

Ob enem čitamo, da se je Wolfovi list »Ostdeutsche Rundschau« zagnal v zadruge in zlasti v nižjeavstrijska skladišča, kojim je očital samo to, kar nam očitajo nemški naši sosedje, in nižjeavstrijski deželni odbor se je moral v popravku od dne 15. maja odločno postaviti po robu zoper tisto pisarenje.

Ker nam več časnikov ni prišlo pred oči, ne vemo, ali se ta ogenj kaže tudi še kje drugod, a ti citati zadostujejo, da vsakdo lahko spozna, kako se složno dela zoper kmetijski napredek, in kako je treba, da se tudi kmetje postavijo na noge in branijo svoje koristi.

Zdaj pa pojasnimo svoj položaj. Kakšna je zadruga v Sinčevsi? Gospod posl. Muri je v dež. zboru rekel, da je slovenska, in nasprotniki sklepajo iz tega, da je slov.-narodna, torej narodno bojno orodje.

Ko bi mi rekli, da je naša zadruga nemška, bili bi lažniki, kakor tisti, ki trdijo,

da je »Lagerhaus« v Velikovcu nemški, ker mi še vedno ne moremo umeti, kako je mogoče, da rojen Slovenec trdi, da je Nemec. Da pa se ne sramujemo reči, da smo Slovenci in bomo vedno ugovarjali odločno, če drug narod misli, da je večji in nas hoče zaradi tega teptati.

Bojno orodje nam zadruga ni. Prvi smoter njene ustanovitve je bil gospodarski napredek! Kakor je napredna nova doba zidala povsodi železnice in ni povpraševala po gostilničarjih in voznikih, ki so si kruh služili na starih cestah, tako vodi gospodarski napredek kmeta na nova pota, in da pri tem pridejo v škodo nekateri ljudje, je resnica; tem ne preostaja drugega, nego iti z napredkom in iskati si kruha drugod.

Drugi namen je bil sevé, kmete velikovske okolice oprostiti in odtegniti pogubnemu uplivu velikovske gospode. Vsaj je pri lanskem zborovanji »Bauernbunda« v Velikovcu mestni župan Pintarič predznil se trditi »dass der in der Bauernschaft neu erwachte deutsche Gedanke bald das Joch des römischen Schmarotzenthums abschütteln werde«. Na to delajo Velikovčani že dolgo, in že davno predno se je ustanovila naša zadruga, se je govorilo v dobro podučenih krogih, da hočejo Velikovčani pripraviti mestno vojašnico za lutrovsko cerkev, ter si dobiti oznanovalec »nemške« vere. Gospodi je stvar sevé prosta, a da bi krščanski slovenski kmet s svojim denarjem plačeval taka prizadevanja, bi bilo vendar več kot nespametno. Če tedaj mi kmete pozivljamo: Ne podpirajte več ljudij, ki so strastni sovražniki vere, in strastni sovražniki naše narodnosti, jim s tem nikakega boja nismo napovedali. Mi nismo nikogar najeli, ki bi šel s kamenjem nad liberalno gospodo, kakor so lani Celovčani šli nad duhovnike, mi nismo nikogar najeli, ki bi šel Velikovčanom okna pobijati, kakor se je godilo pred leti naši Narodni šoli v Št. Rupertu ali pri volitvah v Šmohoru in pri raznih zborovanjih v Celovcu, a siti smo hlapčevanja in ne bomo prenehali klicati

kmečkemu ljudstvu: Svoji k svojim, zbirajte svoje slabe moči, izvijte se iz pogubnega oklepa. Liberalizem je vsekal kmetu že toliko krvavih ran, da ne vemo, kako jih zaceliti, razderimo zato prej ko slej njegovi pogubni vpliv! To ni boj, marveč obramba svojega doma, svoje rojstne zemlje!

A liberalni list pretirava nevarnost naše zadruge; želeli bi, da bi bil njeni pomen res tolik, kakor si domišljujejo naši sovražniki. A naš kmet — oprostite mi bralec — je vsaj deloma podoben pijancu, ki pozna pogubnost svoje strasti, a ne more je pustiti. V kmete se je zajedla pri nas nemška strast, in zadruga bo imela do popolnega uspeha še dolga pota. Velik del našega ljudstva ne spozna, da je treba nekoliko žrtvovati, če hočemo priti do zaželjenega smotra; in če mu nasprotnik ponudi le majhen poljšček, pozabil je vse dobre sklepe in nazore. Treba bo vstrajnega dela, in za to prosimo v prvi vrsti domoljubno duhovščino, naj ne drži križema svojih rok! Organizacija se je začela, zdaj ne smemo držati rok križema, da ne bodo enkrat morebiti rogaje se hodili nasprotniki mimo našega zavoda, češ, začeli so, a dokončati niso mogli. Nasprotniki nam tisti dan že prorokujejo, in zdaj še ni čas razodevati vse njihove spletke, ki so nam deloma že znane! A lahko rečemo, da nas ni strah!

Domoljubna č. duhovščina ve in zna, kako nas more podpirati, brez posebnih žrtv. Vzlasti pa zadrughni odbor prosi, naj se kritika prepušča drugim; kritikovati je lahko, boljše napraviti težje, to pa lahko vsakdo verjame, da bo vodstvo po najboljši vesti ukrenilo vse, kar je zadrugi v prid.

Žitnih cen odbor sevé ne more delati, te stvari zdaj tukaj ne kaže razlagati, ker je preobširna, a če zadruga da, kolikor dajo drugi, naj bi prišli vsi k nji, in če se v zadrughni prodajalnici kupuje dobro blago tako ceno, kot v Celovcu, naj bi ljudje kupovali kolikor mogoče tam. Zadruga se ne pritožuje, da bi njen razvoj bil prepočasen, a težko pričakujemo trenutka, ko bo bilanca dospela na stopinjo, ko bomo mogli reči,

LISTEK.

Visoki cilji.

Gospod urednik! V predpustnem času, ko so se poleg balov in maskarad obhajale tudi politične svatbe, poročal sem o znameniti poroki slavne »Zaveze« z mogočnim Janezom Naprednikom in obljubil, da vam o priliki naznamim tudi kaj zanimivega iz zakonskega življenja te dvojice.

Trije meseci so komaj pretekli od tistih upov polnih dni, pa je že pri kraju ves čar in ljubezenski termometer je padel pod ničlo. Tretji maj je bil tisti osodepolni dan, ki je končal »medene tedne« in provzročil hud razpor. »Zaveza« je stopila pred svojega zakonskega družeta z zahtevami moderne dame in ta jo je — ne zmenivši se za njeno laskanje — kratkoma zavrnil. Saj vam je znano, kako se godi ob takih prizorih, ko zahteva gospa denarja za novo obleko!

Nekaj časa molčanje — potem jadikovanje o slabih finančnih razmerah — očitane pretiranih zahtev, nato vse mirno in »ho! Da da vi klerikalci, »zapriseženi sovražniki šolstva in omike« ne boste pritrdili vsem željam »napredne zaveze« — ja bilo ni

čakovati, pokazali ste celo pri pokojninskem zakonu več smisla in srca za učiteljstvo, kakor so ga vam prisojali, a da »zakonski mož« ni povzdignil svojega glasu za »ženo sebi poročenca«, to boli in peče.

Gospod šef-redakter »Učit. Tovariša« je vzpričo te nehvaležnosti slovesno sklenil, da nikdar več ne bode ščitil s svojimi dežniki in solnčniki liberalnih prvakov. Grozna osveta, zlasti v sedanjih dneh, ko se solnce in dež menjujeta kakor v aprilu! Kaj če bodo morale sedaj liberalne glave biti izpostavljene vsem uimam slabega vremena?

Poetu pa je v grlu zastala navdušena himna o svobodi in mrmral je nekaj o zavrženi ljubezni. V obupu vtegne celo izvršiti, kar je nedavno pel:

„Iz ljubezni, iz brezupa
kupil sem si danes strupa
in ga stresel v čašo vina.“

Vse to je povzročil tretji dan majnika! Pa tudi posledice, ki jih vtegne imeti v bodočnosti, so še doslej nepregledne. Vsa politična konstelacija se vtegne premeniti. Hud boj napoveduje »Tovariša« celo naši napredni stranki: »Drugi možje bodo sedaj odpirali liberalnemu učiteljstvu vrata v svobodno življenje«. — Člankar K. Svoboda kategorično zahteva, naj liberalni učitelji o prihodnjih političnih nastopih razmislijo.

date in vseh jim je zagotovljen«. V svoji živi fantaziji, ki jo je še nedavno pasel na cejlonskih livadah, si je že naslikal delovanje takih »jungovskih« poslancev in določen program za prihodnje volitve, ki bode gotovo elektrizoval volivce.

V duhu gledam prostrano dvorano napolnjeno z občinstvom. Na govorniškem odru stoji K. Svoboda iz zelene Štajerske (pa ne v fraku, tega on sovraži ker: »ljudje v frakih kmeta ne poznajo«) in beseda mu teče, kakor zgovornemu Ciceronu: »Spoštovani volivci! Nova »species« poslancev se vam danes predstavlja v moji osebi, poslanec najnovejše slovenske stranke »jungovcev«. Jaz prav nič ne dvomim, da me boste izvolili, kajti narod nima pravice se takšnih poslancev braniti, ampak dolžan je se jih okleniti z vso silo na propast vseh drugih nepoštenih elementov («Tovariša» št. 13. str. 124). Akoravno pa ste itak dolžni mene izvoliti, vam hočem vendar nekoliko razviti svoj program. V prvi vrsti bom skrbel, da se narodu da največje dobro — popolna šola. Jaz nikakor nisem skromen v svojih zahtevah, temuč nadkriljujem v tem vse druge jungovce, zato sem posebno vreden vašega zaupanja. Ako dunajski soc. dem.

zahteval bodem jaz za vsakih 15 otrok posebno šolo, in ako sedanji zakon določa, da bodi v vsakem okraju meščanska šola, stavl bodem jaz predlog, da jih bodi v vsakem okraju pet. Sicer mi vtegne kedo vgovarjati, da bode to stalo dokaj denarja (navdušeni klici: »Živel! davki!«) in mi predbacivati sebične namene, toda bodite mirni zofisti! Bog ve koliko nepristranskega delovanja je vaša duša sposobna? («Tovariša» l. c.) — Ker je toraj vaša dolžnost, da me izvolite, zato se že naprej smatram vašim poslancem.

Ali vam je treba praviti, kakšen učinek bode imel tak govor? Ali vam je treba opisovati burno odobravanje in ploskanje, ki bode sledilo besedam tega zavednega kandidata? Izvolitev mu je zagotovljena; »napredna« in »klerikalna« stranka pa bode izginili brez duha in sluha.

Ker so pa ti sijajni politični vspehi vendar še nekoliko oddaljeni, priporočam za sedaj g. K. Svoboda liberalnemu učiteljstvu stremjenje po višji o miki. »Odprite nam pot do znanja, po katerem hrepenimo z vso silo«, tako kriče v »Učit. Tovariša«. »O verujte, Izrael ni mogel tako hrepeneti v puščavi, da mu pritočje Mojzes rešilne vode

zdej smo aktivni, in sicer tako aktivni, da moremo kaj storiti za ubogega kmeta. Narčtov bi bilo dosti, a sredstev ni, in javna vodstva so v nasprotnih rokah.

Dobro znamenje za naš napredek je razburjenost v nasprotnem taboru. Zadelo smo v sršeno gnezdo in nastal je velik krik. »Slovenci se ogibajo Nemcem« pravi liberalni časnik! Hvala Bogu, dostavimo mi, in hvala liberalni nespameti, ki je hotela z biriči zabraniti, da ne bi prihajali kmetje k zadrugi. Kaznovali so Nemci odbor zadruga, kaznovali kmete, zasliševali jih, in ravno zdaj se spletajo nove preiskave, potem pa se naši prijatelji čudijo, da se Slovenec izogiba Nemcem.

Da se je narodni mir spremenil v sovraštvo po delovanju tistih, ki bi imeli oznanovati vero in ljubezen do bližnjega, je smela trditev. Naš Slovenec spoštuje poštenega Nemca, kakor nekdanj! Zadrugi je krščanstvo prvi idejal in za tem še le pride ljubav do naroda in domovine, a oboje je pri nas tako spojeno, da se jedno podpira za drugim. Kjer krščanstva ni, je tudi narodni Slovenec pripravljen izdati ceneje, nego za 30 srebrnikov rojstno matero zemljo, in kjer cvete prava ljubezen do domovine, bo ostalo trdno tudi krščansko prepričanje. Zaradi tega je v prvi vrsti oznanovalec vere in ljubezni poklican, braniti stare svetinje krščanskega ljudstva, in hvala Bogu, da so ti le oznanovalec spoznali potrebo časa in so pripravljeni žrtvovati vse moči v ta namen.

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. maja.

S parlamentarnim položajem pečajo se kajpada brez izjeme vsi avstrijski politični listi, katerih vsak daje vladi, desnici ali levici praktične nasvete glede zboljšanja položaja, a nihče ne pride do končnega praktičnega zaključka, ki bi rešil iz zagate vlado in zbornico. Tudi dunajska »N. Fr. Presse« je jela posvečevati tej zadevi cele uvodnike. V nedeljskem takem članku pravi mej drugim, da bo po preteku ravno šestih tednov ministerski predsednik Koerber tam, kjer so bili, predno so padli, Badeni, Gautsch, Thun, Clary, Wittek. Proracun so morali uveljaviti s pomočjo § 14. Strmoglavlila jih je divja obstrukcija v zbornici. A ni potrebno, da bi se vedno umaknila vlada. In res v tem slučaju ne pade kabinet, marveč parlament. Toda tudi z razpustom parlamenta bi se parlamentarni položaj ne zboljšal, ampak potem novih volitev bi prišlo v zbornico le še več radikalnih življenj na obeh straneh. Z razpustom parlamenta toraj ni nič. Rešitev je mogoča jedino le pri vladi in če je tudi sedanja, a vladati mora tako, da ne bo ne proti Nemcem in ne proti Čehom, obema mora ustreči. To je pa baje le tedaj mogoče, ako vlada spremeni svoj program in pove avstrijskim narodom, da se nobenemu narodu ni treba bati grde majorizacije v narodnih vprašanjih.

mu ljudski zastopniki pritkajo vir duševne vode iz še trše skale.

Taka »višja omika« bi bila zlasti koristna »Tovariševim« člankarjem. Eden izmed teh »naprednih« pisateljev dokazuje, da je bila že 333 let pred Kristom v Aleksandriji »jungovska« šola, (seveda, ker takrat še ni bilo nič ljudi ondi, so v njo hodili k večjemu krokodili iz Nila), drugi pripoveduje, da je neki Tekel o Lutrovem času odpustke prodajal (mož je najbrže menil, da je bil to kak ogrski mišničar), tretji se prepira z latinskimi glagoli in v največji emfazi zakliče dixi episcopi!, četrti niti ne pozna slavnega pedagoga Herbarta in piše dosledno Herbert. Toda dovolj tega cvetja iz bujnih vrtov »Uč. tovariša«! Dokazati sem hotel, kako opravičeno je hrepenenje g. Svobode po »višji omiki«. — A mi bi ne priporočali takoj vseučilišča, temuč najprej nižje razrede latinskih šol, da se ti gospodje nekoliko vtrde v elementarnih pojmi latinščine in zgodovine. Potem se jim vtegne dovoliti vstop v vseučilišče, in tisto »nevgasno hrepenenje« do cela nasititi. Lepo po vrsti, kakor so hiše v Trsti! — Koliko bodo v omiki napredovali ti napredni »Tovariševci«, o em drugo pot. Za sedaj pa končam s klasičnim rekom »Uč. tovariša«: »napredni učenci ne morejo biti gotovi, svoje znanje in

To bi bilo edino dobro, toda dunajska židinja mora odgovoriti, če more vlada v tem smislu zagotoviti Čeha. Ali so morda Čehi kdaj rekli Nemcem, da so »minderwerthige«, manjšina, na katero se ni treba ozirati? — Zaključek »Neue Fr. Presse« bi bil jedino pravi, a do njega uresničenja morejo pripomoči le Nemci. Dokler se ne uda nemška trmoglavost, je zaman vsak poskus.

Minister Rezek in Jugoslovani. Nekako nad strankami stoječi minister za Česko dr. Rezek, s katerim pa neki Mladochi niso posebno zadovoljni, je v svojem dosedanjem ministrovanju pokazal, da je naklonjen poleg Čehov tudi drugim Slovanom. Z ozirom na to in pa z ozirom na politični položaj je klub »slovanske kršč.-narodne zveze« v sobotni seji soglasno izrazil dr. Rezeku zaupanje ter naročil načelniku posl. Po v s e t u, naj ta sklep sporoči ministru, objednem ga pa prosi, naj se ozira in podpira pravične zahteve Jugoslovancev in Rusinov, ki v ministerskem svetu nimajo nikakega zastopstva, in naj se ne smatra samo za češkega ministra, marveč bode naj tudi branitelj ostalih manjših stiskanih narodov. Minister Rezek je obljubil storiti, karkoli je v njegovi moči. — Koliko bo mogel minister v sedanjih razmerah storiti za Jugoslovane in Rusine, pokazalo se bo v bližnji bodočnosti.

Delegatji pričneta prihodnje dni z resnim delom. V tekočem tednu bodo odseki obeh delegacij zaključili svoje delovanje in že prihodnji petek se prično razprave v plenumu. Saj je pa tudi že skrajni čas, ako se hoče dovršiti delo v določenem terminu, namreč z 31. majem. Običajni delegacijski dnevi bodo 29. in 30. maja in zaključek zasedanja bo naslednji dan, ako se v zadnjem hipu kaj drugega ne spremeni.

Ekspozej grofa Goluhovskega daje letos izredno mnogo povoda za razne časniške razprave v tu- in inozemlju. Saj je pa tudi precej zanimivih odstavkov v sicer precej mrzlem ministrovem govoru, radi katerih ga prijemajo tudi ogerski vladni listi. Pred vsem tudi že treznim politikom predsedava vedno naglašanje trditve, da se v zunanji politiki ni prav nič spremenilo. »Pesti Naplo«, strogo liberalen list, pravi, da to ni res. Rusija in Nemčija si utrjujejo svoje stališče na zunaj, kar bo morda neugodno uplivalo na našo monarhijo. Z besedami »ni se nič zgodilo«, je povedal Goluhovski le, da mi nismo nič storili in sploh nič delali. — Potem pa tiste vedne fraze o miru, ki ga neki zagotavlja trozveza. Vedno rastoča bremena za vojne namene, pravi vladni »Budap. Hirlap«, pač ne kažejo, da imamo res tako poroštvo miru. Za ohranjenje takega poroštva vodja zunanje politike ne zasluži posebnega priznanja, tem bolj, ker vsakdo vé, da je le cesar Viljem tisti, ki vodi in utrjuje trozvezo. Vrh v vsega pa pogrešajo nekateri tudi odkritosti skupne vlade. Mej drugim se grade že tri oklopnice, ne da bi vlada imela v to svrhu kako dovoljenje.

Dunajske občinske volitve so se pričele danes in boj mej strankami je izredno vroč. Izmej 158 mandatov jih je polniti 94, ki so deloma izpraznjeni vsled odstopa židovsko-liberalnih odbornikov, deloma pa, ker je na novo ustanovljen četrti volilni razred z 20 mandati. V prvem razredu je toraj voliti 26, v drugem 46, v tretjem 2 in v četrtem 20 odbornikov. Glavne volitve se vrše danes, 22., potem 25., 28. in 31. maja. Liberalci so v skrajni zadregi sklenili kompromis s socialnimi demokrati, ki bodo pa bržkone odnesli z volišča največji delež, liberalci bodo pa v nekaterih okrajih še ob to, kar bi si morda sami priborili. S tem židovsko-liberalna klika sama prizna, da se jej majo tla tudi v sedanjih nepremagljivih postojankah in da bodo krščanski socialci izšli kot sijajni zmagovalci.

Zmaga partijskih nacionalcev bo imela po mnenju nekaterih krogov posledice tudi v poslanski zbornici, ki se snide jutri k nadaljnjemu zasedanju. Ker je v francoskem parlamentu navada, da mora vlada pri vsakem pričetku parlamentarnega zasedanja dati račun o splošni politiki, je prav mogoče, da večina ne odobri njenih poročil in strmoglavi ministerstvo. To se je pripetilo že večkrat. A v tem slučaju vladni nasprotniki ne morejo biti gotovi, svoje zmage in

konečno nacionalci sedaj niti ne marajo kriz, dokler ne poteče razstavno leto. Vlado bodo pustili pri miru, da jih le ne bo izzivala, tem silneje bodo pa nastopili, ko se bo pokazalo, da razstava ni izpolnila vseh nad. Odgovorna bodeja potem Loubet in vlada in poslednja bode morala iti. Prihodnji mož bo bržkone Meline.

Kdaj se konča angleško - burska vojska? Na to vprašanje sedaj pač še nihče ne ve odgovora. Prvotna misel, da bo konec vojske, ko zavihra v Pretoriji angleška zastava, se bržkone ne bo potrdila, ker tudi v tem slučaju bi se Transvalci še dolgo in vspešno lahko borili v severo-vzhodnih gorskih krajih, a Angleži neki nočejo prej mirovati, dokler ne bodo zajeli vse burske armade. Za to je pa neki najugodnejši sedanji položaj ob reki Vaal, kjer so koncentrirani večinoma vsi transvalski oddelki. Maršal Roberts mora samo zajeti nasprotnika na levi in desni, ga obiti in od zadaj prijeti, pa je zmaga njegova. Pripravljeno za tak napad bi bilo sedaj vse. Robertsova glavna armada je pri Kroonstadu; ta prodira naravnost. Na desni strani mora sovražnika obiti general Buller, ki hiti preko Charlestowna, Standertona, Heidelberga, kjer že lahko napada. Pri Bloemhofu (Hunter), Kapstadu (Methuen) in tudi že pri Klerksdorp je že vse pripravljeno za levi napad. Načrt je toraj lep in tudi izvršljiv, ako bodo Buri čakali, da jih sovražnik zajame na treh straneh. Sicer je pa mogoče, da do te akcije niti ne pride, ako se res kmalu sklene premirje in se prično mirovna pogajanja, katerih baje želi Krüger. Konec vojske pa vse-kako ni še dogleden.

Cerkvena glasba.

»Slava Bogu« I. zvezek »Mašni napevi« so ravnokar izšli v II. natisu, zložila P. Angelik Hribar in P. Hugolin Satner. Dobijo se v frančiškanskem samostanu v Ljubljani. Partitura velja 1 K 60 h ali (80 kr.) vsak glas pa 30 h ali (15 kr.); po pošti 20 h več. Sedaj se dobijo vsi peteri zvezki »Slava Bogu«.

II. zvezek: »Marijine« velja partitura 1 gld.; glasovi izidejo, ako se dobi zadosti naročnikov.

III. zvezek: »Obhajilne« partitura in 4 glasovi veljajo 1 gld. 60 kr.

IV. zvezek: »Postne, velikonočne, misijonske« partitura in 4 glasovi veljajo 2 gld.

V. zvezek: »Adventne in božične« partitura in 4 glasovi veljajo 1 gld. 80 kr.

VI. zvezek še izide in sicer o praznikih Gospodovih, Marijinih in svetnikih.

Opomnimo, da so vsi peteri zvezki »Slava Bogu« potrjeni od preč. knezoškofijstva ljubljanskega in redovnega predstojništva.

Dopisi.

Iz Št. Vida pri Zatičini. Znano je, kdo da je pisal iz našega kraja zadnji lažnjivi dopis v »Slov. Narod«; poznamo ga moža, kateri se podpisava s K × r. Ne bi pa spravil takega dopisa on sam skupaj, da mu ni pomagal njegov verni tukajšnji pristaš in jima ni prihitel na pomoč še neki uradnik iz Zatičine. Temu zadnjemu bi pa svetovali, naj se raji briga za svoje lastne afere, katerih ima v obilici in bi bilo bolj potrebno, svoje lastno umazano perilo oprati, nego za par grošev se v druge mirne osebe zaletavati. Ta človek dregnil se je v prvo v šentvidski vodovod. Da je pa vodovod v Št. Vidu jako potreben, uvideva vsakdo, ako le nima oči zavezanih, posebno sta gospoda Hrasky in Putick, katera sta vso stvar natanko pregledala, se za nujnost vodovoda izrazila. Da bi pa bil nas gospod svetnik Vencajz radi posojila za vodovod kaj zapeljal, to je gorostasna laž, kakoršno si zamore le jedino hribski K × r v svoji puhli butici izmisliti. Posojilo porabilo se je do naprave vodovoda na tak način, da je cela vas in okolica s tem zadovoljna. Če se je pa gospod svetnik Vencajz potegoval za premestitev zatiškega sodišča v Št. Vid, je le hvalevredno, kar mu tudi njegov najhujši nasprotnik mora v dobro zapisati. Kam da bi se moralo sodišče premestiti, vsakdo lahko razvidi, ako vzame zemljevid v roko; seveda tak možicelj, kakor K × r, tega ne more umeti, ker se razume na zemljevid toliko, kakor vsak na boban. Na zemlji je bilo

že sodišče jedenkrat v Višnjigori in so uradniki komaj čakali, da je bilo sodišče iz Višnjegore zopet premeščeno.

Kar se pa tiče razdelitve »potoka in pašnikov«, so bili vsi sploh zadovoljni, ker so menili, da dobe veliki posestniki večji ali več delov, manjši posestniki manjši del; ker pa temu ni bilo tako, ampak bi imeli vsi jednake pravice, ni bilo to po volji lažnjivemu dopisniku in je le ta porabil vsa mogoča sredstva, da je povzročil razpor in ne-jedinost.

Sedaj pričakujemo od tega lažnjivega dopisovalca le še, kdaj da bode začel tak surove pesmice kovati, kakor jih je pred več leti, ko se je namreč z ranjnim gosp. župnikom prepiral in tožaril. Tudi nam predbaciva, da ne mara vaški odbor volitve razpisati, ker je že deželni odbor po njegovem lažnjivem izreku zapisnik vrnil; mi mu svetujemo, da naj s svojo modrostjo in vsega vednostjo vsaj toliko časa počaka, da to stvar res deželni odbor reši.

Predbaciva nam tudi ta »četovodja«, da ne delamo samostojno, nego da si za vsako stvar iščemo sveta pri gospodu Vencajzu! To je laž in K × r je nesramni lažnik, ako to trdi! Udeležil se ni gospod svetnik že nad leto dnij nobene seje in se sploh prav v nobeno reč ne vtika. Da bi bil pa gospod Vencajz pri nas zgubil zaupanje, ni resnično; ako ga pa zgubi pri takih, kakor je K × r in njegovem pristašu, ga to ne bode žalostilo. Obratno, prav v dobrem spominu ga bomo kot našega rojaka in tukajšnjega posestnika vedno ohranili, kajti mnogo denarja, mnogo časa in truda je imel, hoteč povzdigniti Št. Vid, a pri takih razmerah, kakoršne so pri nas, je vsak napredek nemogoč.

Dopisnik pravi, naj se mi sramujemo radi svojih lažij? Kdaj smo pa pisali kako laž? Menite, da se bomo po Vas ravnali?

Res je precej prahu v Št. Vidu. Vaše nazadnjaštvo vzdignilo, a prašilo se bode pa še bolj, ako nas prisilite, da Vas opišemo, kakšna oseba da ste in kakšne kozle da ste že obračali po vasi. Sploh pa to zadostuj, ker Vi ne poznate nobene doslednosti, ravno tako tudi »Slovenski Narod« ne, kateri Vaše dopise sprejema in objavlja; kajti jedenkrat pravite, da smo sami bogatini, v drugič vidite, da smo reveži, da se nas Bog usmili, jedenkrat da nimamo vode, a potem jo imamo zopet dovolj. To je zadnji odgovor na vse sebi nasprotujoče dopise v »Sl. Nar.«

Odbor.

Odgovor »Sloven. Narodu« glede slovenskega književnega jezika.

Še nisem dobro odprl ust, da bi izpregovoril o Levčevem »Pravopisu«, že je »Slovenski Narod« strupeno bevsknil name kakor sopirno kuže in se podvizal nalajati celo vrsto — neresnic. Pod v r e č i hoče meni svojo sofistiški izmuzgano trditev, da je slovenski književni jezik iz raznih slovanskih jezikov vmetalen sestavljen, česar jaz nisem izrekel nikjer, niti v pismu niti v besedi. Ravno jaz sem mariveč nasprotno trdil in rekel, da slovenščina (to je naš knjižni jezik) ni taka mešanica, da ne mara takega mešanja, da ga ni vajena, da ji zlasti slabo dé prisiljeno (zapišite si to za uho!) približevanje drugim jezikom.

Jas sem pisal:

»Nekateri namreč menijo, da knjižni jezik prenaša in prebavlja brez nevarnosti hrano, ki je ni vaje, in mu jo oni nabirajo kakor sraka gnezdo iz vseh strani slovanske zemlje svete«. Po sili ga hočejo približati hrvaščini, ruščini in svoji slovanščini ter pozabljajo, da je naš jezik namenjen v medsebojno porazumevanje najprej nam samim in ne drugim«.

»Narod« je iz tega naredil:

»Književni naš jezik ni toraj nič drugega, nego mešanica (!) iz hrvaščine, ruščine in tako imenovane slovenske (!) slovanščine, nanešena z vseh strani slovanske (!) zemlje svete — danes se pač že vsak c.k. pritlikovec drzne norčevati se iz slovenske zemlje svete. — Knjižni naš jezik je torej mešanica, ki ne služi v medsebojno porazumevanje nam samim, nego drugim«.

Kedor more moj stavek tako prebrniti

avijač in brezvesten ponarejavec, ker ve-
 to ma trdi ravnano sprotno. Jaz sem
 tudi govoril o »svoji« slovanščini in ne o
 »tako imenovani slovenski« slovanščini, in
 sem s tem mislil idealno slovanščino naših
 silovitih Hrvatomanov in rusomanov, pridob-
 ljeno iz površnega in neprebavljive-
 nega učenja slovanskih jezikov, slovanščino,
 ki je na celim svetu živa duša ne govori in
 katera živi samo v možganih teh mož. Člo-
 vek torej, ki je o knjižnem jeziku našem
 napravil tisto imenitno definicijo, v katero
 se »Narod« zaganja, tiči v vredništvu »Slo-
 venskega Naroda« in ne v moji koži. Njemu
 naj torej »Narod« tudi pové svojo po-
 politično predigo in grajo, njemu naj govori
 o nespametni in v vsakem oziru neresnični
 pisavi.

Toda pogledjmo, kako baše »Narod« svojo
 logično klobaso dalje. Naš jezik toraj ni ni-
 kaka mešanica iz ruščine, hrvaščine itd.,
 ergo ga s m e m o mešati! »z drugimi slo-
 vanskimi jeziki, in če se končno prelje v
 hrvaščino — nam bo tudi prav!« Ustavi se,
 bravec, in občuduj to logiko! Če se to ne
 pravi kozelce prebračati in burke vganjati.
 Potem res ne vem, ni kaj so kozelci, ni kaj
 so burke!

»Narod« je hotel svojo meni podvr-
 ženo trditev podkrepiti tudi s predgovorom
 svojih »Narodnih pesmi«. Kje sem jaz tam
 govoril, da je naš knjižni jezik mešanica iz
 ruščine in kaj vem vsega, to mi je popol-
 noma nedoumno; jaz sem vendar govoril le
 o nedoločnosti oblik, o večnem omahovanju
 v pisavi. Da je to res veliko, vendar ne more
 ajiti nihče, ki le količkaj bere naše časnike;
 celo pisar, ki je spisal v »Narodu« pamflet,
 zoper čegar smrad se mi je braniti, bo moral
 priznati, če skrbno pregleda svoj opus, da
 je res tako; enkrat piše toraj, in par vrst
 (gotovo ne pol ure) pozneje že torej!

»Narod« mi očita »lokalno primojdu-
 ševstvo**), ki tiči ma mali in tesno obme-
 jeni svoji ruši meneč, da sega svet s svo-
 jimi potrebami samo do tija, kamor seže
 kratki (moj) vid«. Iz mojega spisa, upam,
 bo razvidel, da se precej moti. Njegovo ob-
 zorje neha v Zagrebu; moj vid pa sega
 mnogo dalje »prot' severu«, ker sem mnenja,
 da ostaneta dva berača, če tudi strneta svoji
 malhi, še vedno — berača. Seveda tu ne
 pomaga nobeno približevanje, vsaki ostani
 pri svojem in uči se pridno, če ne vseh se-
 vernih slovanskih jezikov, vsaj tistega, ki je
 najmočnejši!

Oštel me je »Narod« tudi zavoljo »zlo-
 glasnih prevodov v državljanskem zakoniku«.
 »Državlanskega zakonika« jaz nisem
 nikdar prelagal, ampak samo »državni
 zakonik«. Da so bili moji prevodi slabi, o
 tem pač nima »Narodov« pisar sodbe; moža
 namreč, ki sam ne zna spregati (zanešen),
 kateri greši zoper najnavadnejšo ortografijo
 (priljikovec, toraj) in sintakso (bedarije pro-
 dajejo se kot učenost, se drzne norčevati
 s e itd.), kateri zamenjuje »državljanški za-
 konik« z »državnim zakonikom«, — takega
 moža pač ne morem šteti za kompetentnega
 sodnika. Edini med našimi pravniki, ka-
 terega sodbi se v tem oziru podvržem, je
 gospod baron Winkler, kajpada neprijetno
 ime v »Narodovem« vredništvu. Da je ta o
 mojih prelogah sodil drugači, smem pač
 sklepati iz tega, ker me je skušal l. 1896.
 pregovoriti, naj ne odstopim od vredništva
 »Državnega zakonika«.

»Narodu« se je primerno zdelo, dati
 brco tudi pokojnemu Miklošiču, ker piše:
 »Ob svojem času smo morali požreti marsi-
 katero grenko od strani (sic!) pravega
 učenjaka Miklošiča, ki je tudi tu in tam
 svojo učenost uporabljal v to, da je nas
 Slovence v nič deval«. Ta povsem
 iz trte zvita graja zahteva, da hvaležen uče-
 nec Miklošičev vprašam, kje in kedaj je
 Miklošič to storil? Dokler »Narod« tega ne
 pove, ostane v mojih in vsakega poštenega
 Slovence očeh navaden obrekovavec.

Čudno, ne vem odkod izvirajočo skrb
 ima »Narod« za moj spis, češ, premalo
 bravec bo imel! Lepo ga prosim, naj si
 ne dela zategadelj sivih las (če jih še nima);
 če ne bo bravec, ne bo škoda njegova,

ampak moja! Resnica pa ostane resnica,
 naj izide v »Rdečem praporju« ali — groza!
 — v škofovskem »Slovenču« ali v samem
 »Slov. Narodu« ali v tržaški »Edinosti«. Jaz
 sem si izbral »Slovenca«; »Rdeči prapor«
 je premajhen za moj veliki spis, »Edinost«
 je že pitala svoje naročnike s pravopisom
 in »Slov. Narod« je tudi objavil »Jeziko-
 slovno ušico« in — še marsikaj.

Če sta njemu pisala »Jezikoslovno ušico«
 in — še marsikaj dva cesarska kraljeva, sem
 si mislil, zakaj bi jaz »c. kr. priljikovec«
 ne napisal kaj tudi »Slovenču«, ki edini iz-
 med naših dnevnikov še ni prinesel o pra-
 vopisu nič večjega, kolikor vem; imel bo
 potem vsaj »Narod« priložnost, stikati in
 računati, za katero vsoto me je podkupila
 vlada. Če bo moj spis bral, bo tudi videl,
 da se v glavnih stvareh nekam čudno stri-
 njam z nekim necesarskim in nekraljevim
 frančiškanom.

»Narod« se boji, da mu bom njegovo
 kašo pihal! Prazen strah! Prav nič me ne
 mika tako delo; le naj si jo piše »Narod«
 sam in sam naj jo požlampa, če hoče, vrelo!
 Tista Tavčarjeva kaša se mi zdi namreč že
 mnogo let nevžitna: 1. ker je Maruša Re-
 pulja izgubila v nji živček, 2. ker je pre-
 malo in še to žaltavo zabeljena, in 3. ker
 je preveč — prismojena!

K. Štrekelj.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. maja.

Interpelacije. V državnem zboru so
 dne 18. t. m. vložili interpelacije: Poslanci
 Spinčič in tovariši na naučnega ministra
 zaradi italijanskega učnega jezika na hrvatski
 ljudski šoli v Šterni v Istri; posl. Spinčič
 in tovariši na poljedelskega ministra glede
 razdelitve zadružnega imetja v Pregori pri
 Podgradu; posl. Žičkar na pravosodnega
 ministra glede konfiskacij »Domovine« v
 Celju in posl. Pogačnik s tovariši na
 naučnega ministra zaradi imenovanja šol-
 vodje na ljudski šoli v Trstu. Imenovan je
 bil namreč neki učitelj, ki ni zmožen ne
 slovenskega ne italijanskega jezika, dasi do-
 tično šolo v ulici Fontana poleg 195 otrok
 nemške narodnosti obiskuje tudi 379 slo-
 venskih in 519 italijanskih otrok.

Nadvojvoda Rainer na Rakeku.
 Včeraj smo prejeli vest, da je nadvojvoda
 Rainer s spremstvom prišel nadzorovat na
 Rakek domobrance. Sprejel ga je okrajni
 glavar. Z Rakeka je nadvojvoda odpotoval
 v Cerknico.

Buren shod v Vevčah. Včeraj ob
 6. uri zvečer so poklicali interesovani fak-
 torji stavkujoče delavce na restavracijski vrt
 v Vevčah. Hoteli so jih pregovoriti, da bi
 šli danes zjutraj na delo, češ, da jim že
 danes povedo pogoje. Delavci pa, kakor smo
 že včeraj poročali, prav nič ne zaupajo rav-
 natelstvu in so radi tega bili mnenja, da
 ravnateljstvo, ako resno misli, lahko takoj
 pove svoje pogoje. Vladni zastopnik je de-
 lavce opozarjal, naj se udajo v toliko, da
 pridejo danes na delo, ker sicer utegne to-
 varna počivati dalje časa. Na vprašanje:
 »Ali ste voljni vstopiti v delo jutri zjutraj
 ob 6. uri?« je delavstvo soglasno zaklicalo:
 »Ne, ne! Izpustite Briclja!« Vladni zastopnik
 jim je obljuboval, da bode drugo nedeljo
 shod, na katerem se bode z delavci nadalje
 obravnavalo. Pravil je delavcem, da so od
 dela izostali brez odpovedi, in ker je to
 protizakonito, se delodajalci, predno delavci
 ne vstopijo zopet v delo, ne morejo z njimi
 pogajati. Briclja so po zakonu zaprli — ako
 pa ni kriv, ga bodo izpustili. Delavci so
 pri teh besedah pričeli mrmati in nakrat
 se je začul zopet soglasen klic: »Zaprte nas
 vse! Vsi smo isto storili kot Bricelj. Bricelj
 je nedolžen!« Ta prizor je bil uprav gan-
 ljiv. Delavci so se pokazali odkritosrčne, po-
 žrtvovalne prijatelje svojega tovariša. Vladni
 zastopnik je na to pričel delavcem zatrje-
 vati, da se stvar radi Briclja mora preiskati.
 Krepko mu je odgovorilo delavstvo: »Za-
 kaj se stvar ne preiskuje takoj!« Vladni zastopnik:
 »Če se bode dokazalo, da je Bricelj nekriv,
 bode gotovo izpuščen. Radi Briclja vendar
 ne bodete stavkali?« Delavci unisono:
 »Bomo!« Vladni zastopnik je na to naglasil,
 da se na tak način, kakor Bricelj, »ne govori
 z gospodom«. Delavci: »Potem kako pravko
 je bil?« Zahteval je

glede bolniške blagajne, kar nam gre po
 zakonu. Nikogar ni psoval. Zakon je tudi za
 delavca, ne samo za gospoda!« Vladni zas-
 topnik je nato nekaj časa obmolknil, potem
 pa dejal: »Gospod se pač lahko malo je-
 zijo . . .« Nadaljnjih besed nismo čuli. Mej
 delavci in delavkami, ki so bile sosebno ne-
 izprosne, je zašumelo in začuli so se klici:
 »Pojdimo no!« in nakrat so delavci pričeli
 odhajati. Vladni zastopnik: »Počakajte, po-
 čakajte!« Delavci so obstali. Čuli smo pro-
 testujoče glasove, da bi bili pustili delo brez
 odpovedi. Ravnatelj je deputaciji osmero
 mož, ki so zastopali vse delavstvo vevške
 papirnice, dejal: »Če ni za Vas, pa pustite!«
 Na te besede tovarniške avtoritete, katere
 besede se upoštevajo po smislu, ne po raz-
 burjenju, so delavci ustavili delo, torej ni-
 kakor brez odpovedi. Vladni komisar: »Vod-
 stvo bode zaprlo tovarno!« Delavci zopet
 soglasno: »Naj jo!« Ker se nikakor ni ho-
 telo povedati, koliko bode ravnateljstvo glede
 formulovanih zahtev delavstva ugodilo, je
 delavstvo še jedenkrat izjavilo, naj dá rav-
 nateljstvo odgovor na njihove zahteve. Nato
 so delavci in delavke mirno, dostojno zapu-
 stili vrt. Orožništvo, katero se pod vodstvom
 četovodje g. Verderberja uprav uzorno vede,
 ni imelo prilike posredovati. Obžalovali smo
 včeraj, da še niso izpustili Briclja. Vsekakor
 bi to pomirjevalno vplivalo na ljudstvo in
 zaključek včerajšnjega shoda bi bil morda
 drugačen, nego je bil. V interesu stvari je,
 da Briclja takoj zaslisiijo. Včeraj se ni pri-
 meril noben nered, ko so izpustili njegova
 tovariša. Delavstvo ju je srčno pozdravilo.
 Kakor je pokazal včerajšnji shod, je vevško
 delavstvo edino in složno, kar je posledica
 dolgoletnega izmzgavanja poštenega ljud-
 stva. Delavstvo je pripravljeno vstrajati v
 stavki in računa pri tem na dejanske sim-
 patije vseh poštenih ljudi brez razlike
 strank. — Danes je prišlo kakih 30 delavcev
 iz Vevč k ljubljanskim oblastim s prošnjo,
 naj izpuste delavca Briclja. Spremljal jih je
 vrli župan iz Hrušice g. Korbar. Čudno
 se nam zdi, da se vmešava v stavko župan
 Plevnik s tem, da nagovarja voznike, naj
 bi šli vozit. Ker ni mogel pregovoriti dose-
 danjih voznikov, dal je tovarni na razpolago
 za prevažanje štiri svoje delavce. Tovarna
 grozi stavkujočim, da jim jutri da nazaj de-
 lavske knjižice. Delavcev tudi ta grožnja ne
 omaje.

Iz Vrhnike. Ker je majnikova veselica
 to nedeljo tako sijajno vspela, in je bila
 udeležba tolika, da jih mnogo še prostora
 ni dobilo, naznanja se tem potom mesto
 vsakih novih vabil, da se bo veselica še
 enkrat ponovila v četrtek, 24. t. m. Začetek
 ob 7. uri zvečer. Vspored ostane ravno isti
 in se glasi: 1. Jenko-Farkaš: »Naprej
 zastava Slave« udarja tamburaški zbor.
 2. Anton Nedved: »Pozdravljam te,
 gorenjska stran« mešan zbor. 3. Na-
 govor g. predsednika. 4. Anton Foerster:
 »Ave Maria«, šestglasen mešan zbor iz opere
 »Gorenjski slavček«, s spremljevanjem har-
 monija. 5. Prolog. 6. »Lurška pastarica«,
 igrokaz v petih dejanjih, spisal dr. Robert
 Weissenhofer.

**Učiteljske spremembe na Štajer-
 skem.** Definitivna učiteljica Albina Sever
 bode prišla iz Obrajne v Peggau. Menjala
 je svojo službo z definitivno učiteljico Fran-
 čiško Sigmund. — Nadučitelji so na-
 stavljeni: Nadučitelj v Št. Ilju je postal For-
 tunat Sadu iz Ščavnice. K Sv. Duhu pri
 Ločah pride nadučitelj Janez Hönigmann
 iz Poljan, v Frankolovo pa učitelj Janez
 Stukelj iz Svetinj. — Kot učitelji in
 šolski voditelji: V Topovšče okraj Šoštanj
 je premeščen nadučitelj Franc Lorber iz Št.
 Florijana, učitelj Janez Pilih iz Št. Lorenca
 na solo v Liboje. Na mestno deško ljudsko
 šolo v Ptuj je imenovan Janez Wolf iz
 Ehrenhausena, na ljudsko deško šolo v oko-
 liški ptujski šoli pride Jakob Kopic iz
 Nove cerkve in Valentin Kajnih iz Vur-
 berga, na šolo v Vuzenico pride Alojzij
 Schamp iz Vuhreda, k Sv. Tomažu okraj
 Ormož je imenovan ondotni učiteljski suplent
 Peter Loparnik, k Št. Petru pod Sv. Go-
 rami tamošnji provizorični učitelj Anton
 Honjec, na šolo pri St. Rupertu v Slo-
 venskih Goricah tamošnji provizorični uč-
 telj Jožef Cucek, k šoli na Zidanem Mostu
 okraj Laško provizorična učiteljica Antonija
 Fux, od Št. Joderte pri Laškem na šoli v

Vuhredu definitivna učiteljica Izabela Sark
 od Sv. Barbare v Halozah, na šoli v Pod-
 četrtku učiteljica Henrieta Berlic, na Bi-
 zelskem pa tamošnja provizorična učiteljica
 Klotilda Hiti, na dekliški ljudski šoli pri
 Št. Jurju ob južni železnici tamošnja provi-
 zorična učiteljica Amalija Sket, pri Št. An-
 dražu nad Polzelo tamošnja prov. učiteljica
 Frančiška Tajnik.

Celjsko - okoliška ljudska šola.
 Krajni šolski svet za okolico Celje je kupil
 za zidanje nove deške šole lep in velik pro-
 stor. A kulturni Nemci, ki privoščijo po za-
 trdilu Dobernigovih »Freie Stimmen« Slo-
 vencem na Štajerskem in Koroškem polno
 kulturno izobrazbo, so začeli že nasproto-
 vanje proti udobni šoli, ker ima biti
 slovenska. Posebno neki gospod pri okraj-
 nem glavarstvu se mnogo usti in je baje iz-
 javil, da dokler on živi, ne bo stala sloven-
 ska šola tam, kjer je sedaj z dragimi žrt-
 vami prostor kupljen. V dosedanjih prema-
 lih šolskih prostorih bi radi pustili mlado
 slovensko generacijo še pol stoletja hirati.
 To so kulturonošci!

**Ljubljancan Evgen Šušteršič pred
 celjskimi porotniki.** Kakor smo svoj čas
 poročali, je bil Ljubljancan Evgen Šušteršič
 dejan v preiskovalni zapor, češ, da je pri
 svojem nemškem gospodarju Ferjanu v Celju
 večje denarne svote pokradel. V soboto je
 stal zaradi tega pred porotniki in je obrav-
 nava dognala, da se ima Šušteršič za to
 prijetnost zahvaliti skoro edino mestnemu
 uradnemu predstojniku Fürstbauerju, ki je
 mislil, da si komi kakor Šušteršič ne more
 prištediti v devetih letih 600 gld., katere je
 imel Šušteršič naložene pri neki hranilnici.
 Na ovadbo Ferjana ga je dal zapreti. Spri-
 čevala so slikala Šušteršiča kot jako solid-
 nega in zanesljivega človeka, zato so ga po-
 rotniki v smislu izvajanj zagovornika gosp.
 dr. Juro Hrašoveca spoznali nekrivim in
 ga je sodni dvor oprostil in mu vrnil skraj-
 šano čast. — Dobra psihologa se je po-
 kazal Fürstbauer, ki je v svoji izpovedbi po-
 vdarjal, da je bil Šušteršič, ko ga je dal na
 celim zapreti, nekako zmeden. Radovedni
 smo, kakšen bi bil Fürstbauer v sličnem
 slučaju. So li sumili gospodje v Ljubljan-
 čanu Šušteršiču — Slovenca!

Pozor! Poroča se nam: Po kranjskem
 okraju, osobito v okolici Trstenik sta pri-
 bližno pred sedmimi dnevi dve sleparski
 ženski prosjačili kot pogorelki iz vodiške
 župnije, oziroma občine. Kazali sta neki
 umazan listič s ponarejenim občinskim pe-
 čatom »Županja Vodice« in s podpisom žu-
 pana Ivana Jetercha. To pa je do cela sle-
 parija, zato se občinstvo tamošnjega okraja
 opozarja, naj strogo pazi na take osebe in
 jih naznani.

Ljubljanski redar v Celju. »Deu-
 tsche Wacht« poroča, da je prišel v Celje
 k orožnim vajam ljubljanski redar, ki se je
 oglasil s »Tukaj!« Mož se bode moral radi
 tega zagovarjati, upamo, pa da ne s težko
 vestjo.

Na Štajarskem se je ustanovilo dru-
 šтво tiskarskih podjetnikov.

Umrl je v Mariboru odvetnik in ob-
 činski svetnik dr. Aleksij Miklautz.

S Toplic na Dolenjskem se nam po-
 roča, da je prišlo že 20 gostov v kopališče,
 katero je v mnogem oziru popravilo in pre-
 novilo svoje naprave in šetališča.

Ljubljanske novice. Povožena je
 bila danes Marija Trontel, stanujoča na Mest-
 nem trgu št. 11. — Bartlov bicikelj
 so dobili v Mengšu. — V plakate oble-
 kel se je uslužbenec šišenskega cirkusa
 in delal tako za podjetje reklamo. Policija
 je maskaro aretovala.

Iz Kamnika se nam poroča, da je
 restavracijo tamošnjega zdravilišča zopet
 prevzel g. I. Friedl, vodstvo pa dr. R. Wa-
 ckenreiter. Minoli teden si je povodom bir-
 movanja ogledal zdravilišče presvetli knezo-
 škof ljubljanski.

Tržaške Lahonke so bile te dni silno
 vznemirjene. Vse njihovo mišljenje se je
 vrtelo okolu mladega češkega umetnika Ku-
 belika. Po zadnjem koncertu so hotele iz-
 preči konje pred Kubelikovim vozom, da bi
 ga same vleklo pred hotel, a so moške še
 ob pravem času to preprečili. Prismojenost
 Lahonk nima para.

**Znamenita cerkvena slavnost v
 Trstu.** Tržaški Slovenci so v nedeljo

*) Mešati pravimo zato, ker je tukaj prelivanje
 brez mešanja nemogoče!

**) Krasen izraz, posebno za »Narodove« kritike,
 kakoršna je bila Zarnikova o Zupancičevih pesmih:
 »Pri moji duši ne govorijo«.

ogromnem številu prišli v cerkev sv. Jakoba k blagoslovljenju zastave bratovščine sv. Cirila in Metoda. S častjo so hoteli spremljati zastavo v cerkev, a zaukazalo se je, da se zastava mora zavita prenesti v zakristijo. Odbor bratovščine je dosegel, da razburjena množica ni pričela z izgredivi. Tržaško slovenstvo ima pač trnjevo pot, a trpljenje rodi značaje.

Ljudsko klanje radi odpeljanega dekleta. V Sunji na Hrvaškem se je zgodilo vsled otmice, slabe navade prisilnega odpeljanja deklice pravo ljudsko klanje. Nek Kaludjerski je lazil za Marijo Stjepanović, lepo hčerko ondodnega premožnega kmeta. Deklica mu je menda ljubav vračala, ali stariši niso privolili v poroko, zato je Kaludjerski s svojimi prijatelji Milanom in Jakobom Djuričem izmisli si »otmico« ter so na nekem plesu Marijo prijeli in jo odpeljali na dom Kaludjerskega. Stari Stjepanović z dvema sinovoma se je podal k roparju svoje hčere in zahteval nazaj hčerko. Starec in sinova sta pričela streljati v hišo, a tudi iz hiše je prišel odgovor. V tej bitki je bil usmrčen brat Marije, Kaludjerski in njegov prijatelj Milan in je tudi Marijo zadelo v roko. Njen jok ob mrtvih truplih, da je povzročila toliko nesrečo, je bil zamen.

O preganjanju kristijanov se zopet poroča iz Pekinga na Kitajskem. Med Pakintu in Pekingom so izgrezniki uničili kristijanov mnogo premoženja; 73 kristijanov so živih sežgali.

Delavec bogat dedič. Frank E. Broocks, mašinst, živeč v Londonu Out. v Ameriki je dobil obvestilo, da je podedoval ogromno posestvo v Kaliforniji, vredno 9.000.000 dolarjev. Njegov stric si je pridobil tako ogromnega premoženja na kalifornijskih zlatih poljih.

Društva.

(Ljudska veselica) povodom otvoritve in blagoslovljenja novega vodovoda v Polhovem Gradcu bo dne 27. maja 1900. — Vspored: 1. Sprejem gostov na Pristavi ob 2. popoldne. 2. Blagoslovljenje vodovoda. 3. Prosta zabava s tombolo in sviranjem domačih godbe. 4. Brizgalnični poskusi s hidranti. — O neugodnem vremenu se preloži veselica na poznejši čas. — K obilni udeležbi vabi najljubše odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 22. maja. Prihodnja seja poslanske zbornice bo 6. junija. Na dnevnem redu je kot prva točka budgetni provizorij.

Dunaj, 22. maja. Parlamentaren položaj je nespremenjen. Čehi so naznanili svoje pogoje, pod katerimi prenehajo z obstrukcijo, pa ni dosti upanja, da bi jih vlada vsprejela, ker se v tem slučaju boji obstrukcije od strani Nemcev. V tej zadevi je bil cesarski namestnik praški pri cesarju v Budimpešti v avdijenci.

Dunaj, 22. maja. V seji poljskega kluba je poročal načelnik Javorski o svojem dogovarjanju s češkimi voditelji, da bi ti opustili obstrukcijo. Javorski je

naznanil, da dogovori še niso končani ter da se bodo še nadaljevali.

Dunaj, 22. maja. Član gospodske zbornice in bivši minister pl. Plener je obhajal včeraj 90letnico rojstva.

Dunaj, 22. maja. Danes sta se vršili dve dopolnilni volitvi za tretji razred v dunajski občinski svet. Dasi skrutinij še ni končan, vendar je udeležba pri volitvi kazala, da so antisemitski kandidati prodrl z veliko večino.

Praga, 22. maja. Glede nadaljevanja obstrukcije so češki poslanci razdvojeni, mej njimi jih je 25 proti obstrukciji. Vse gibanje za obstrukcijo vodi Kaizl. — Minister Rezek odstopi, ako v prihodnji seji državnega zbora Čehi še nadaljujejo obstrukcijo.

Praga, 22. maja. Danes se vrši v Pragi seja mladočškega izvrševalnega odbora, ki določi stališče stranke za bodočo parlamentarno postopanje. „Narodni Listy“ so odločno za obstrukcijo. Tudi nemški listi pravijo, da sprava ni mogoča na podlagi predlogov poljskega kluba in konservativcev.

Praga, 22. maja. Poslanec Pacak se bode te dni oženil. Njegova nevesta je vdova z 20.000 letnih dohodkov.

Budimpešta, 22. maja. (C. B.) Budgetni odsek avstrijske delegacije je odobril včeraj proračun za Bosno in Hercegovino, o katerem je poročal delegat Vencajz, danes je pa po poročilu delegata Bacquehema odobril proračun zunanega ministerstva in izrazil zaupanje grofu Goluhovskemu za njegovo mirno politiko in pospeševanje gospodarskih interesov. Nato se je pričela razprava o vojnem ordinariju.

Berolin, 22. maja. V sporazumu z zbornico je predsednik lex Heinze odstavil z dnevnega reda in se je pričela razprava o drugem načrtu zakona. Obstrukcija slavi zmago. — Odločitev o nadaljni razpravi o lex Heinze se izvrši pozneje.

Lizbona, 22. maja. Uradni list potrjuje, da je transvalska vlada zapovedala portugalskemu zastopniku ostaviti Transvaal, a mu je z ozirom na bolezen njegove soproge dovolila odmor.

Vojska v Južni Afriki.

Maršal Roberts je odposlal v nedeljo daljšo brzojavko londonskemu vojnemu uradu, v kateri mu sporoča o delu zadnjih dni, a mož pripominja tudi, da še ni prejel obvestila o osvoboditvi Mafekinga, kar je precej čudno, ker so Angleži priborili si to zmago že minuli četrtek. Roberts istotako ne sporoča, kje se nahaja burski general Dewet, ki mu je stavil neko vrsto mirovnih pogojev. Vse te vesti moramo toraj sprejeti s precejšnjo rezervo, dokler se tudi drugostranski ne potrdijo.

Potrjuje se pa poročilo, da je Krüger izrazil željo glede pričetka mirovnih pogajanj. Dotično brzojavko je prejel baje Chamberlain. Kakšen uspeh bo pokazala, se dosedaj še ne ve.

London, 22. maja. Iz Pretorije poročajo, da je predsednik Krüger naznanil zunanjim konzulom, da bodo Buri bra-

nili Johannesburg in da on ne prevzame nikake odgovornosti.

Kolin, 22. maja. Vesti, da Krüger ponuja mir brez pogojev, so neosnovane. Buri so pripravljeni boriti se za svojo svobodo do zadnjega. — Angleška poročila o zajetju Burov pri Mafekingi so pretirana, ker je bil vjet le oddelek burske armade, ki je oblegala Mafeking.

London, 22. maja. Roberts brzojavlja iz Kroonstadta 21. t. m.: General Buller poroča, da se bo prodiranje zakasnelo, ker je železnica razdrta. General Rundley je zasedel Ladybrand. General Methuen je odšel iz Hopstadta ter bo s Hunterom skupno operiral. — Jaz čakam sedaj samo vozov z živim v streljivom, potem nadaljujem pot.

London, 22. maja. Reuterjev urad poroča iz Kroonstadta 20. t. m.: Angleški transport na potu v Lindley so Buri napadli in se je moral ustaviti. — Polkovnik Baden-Powell je imenovan general-majorjem.

Umrli so:

19. maja. Samuda Anton, umir. finančni viši svetnik, 62 let, Sr. Petra nasip 67, plućnica.
21. maja. Helena Zupančič, metlarja hči, 3 leta, Florjanske ulice 13, plućnica.
V bolnišnici:
17. maja. Katarina Fajgel, agenta hči, 1 leto, davica.
18. maja. Uršula Romšak, kajžarja žena, 35 let, jetika.

Cena žltu na dunajski borzi

dne 21. maja 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za maj-juni gl.	8.09	do gl.	8.10
» jesen	8.33	» »	8.34
Rž za maj-juni	7.42	» »	7.44
» jesen	7.62	» »	7.63
Turšica za maj-juni	5.88	» »	5.89
» jul.-avgust	5.92	» »	5.93
» sept.-okt.	6.04	» »	6.05
Oves za maj-juni	5.45	» »	5.47
» jesen	5.62	» »	5.63

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Veterevi	Nobo	Padačina v 24 urah v mm.
21.	9. zveč.	739.2	12.0	sl. jug	jasno	
22.	7. zjut.	739.4	7.6	brezvetr.	megla	0.0
	2. popol.	737.7	19.8	sr. jvzh.	pol oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 11.2° normale; 14.8°

Birmanski botri

naj si ogledajo mojo izložbo novih ur, zlatnine in srebrnine

na Starem trgu št. 16.

Tu najdejo lepe, solidno in močno delane

ure

dokaj ceneje kot povsod drugje.

Enoletno jamstvo.

Srebrne ure za gospode, remt. gl. 5.60 in višje

» » dame » » 5.60 » »

Zlate ure za dame » » 14.50 » »

Nikeinate ure » » 3.50 » »

Zraven primerni tok in zlate pa srebrne verižice.

Prodajam tudi 470 7-1

zlate prstane, srebrne in zlate uhane, zapestnice, ovratne verižice s križcem, srcem itd.

Vse ceneje kot drugje.

Rudolf Weber, urar v Ljubljani.

Stari trg šte. 16.

Poštne naročila se točno izvršujejo.

V večjo špecerijsko prodajalno na deželni sprejme se 473 3-1

krepak deček,

sin poštenih starišev, ki je dovršil vsaj dva razreda srednje šole. Prednost imajo taki, ki so kupčije že nekoliko vajeni.

Več pov. upravništvo »Slovenca«.

Vožnjekarte in tovorni listi

AMERIKA.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade

9 Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20.

ali pa 17 25-18

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

451 3-2

Razpis.

Podpisani krajni šolski svet naznanja, da se bode vršila dne 7. junija 1900 od 9. do 12. ure dopoldne v Košani

nadrobna oddaja del za zgradbo novega šolskega poslopja.

Stroški so proračunjeni na 31.500 K. — Načrti in proračun pregledajo se lahko vsak dan v ljudski šoli v Košani. Zahteva se 5% vadij. Z zgradbo bo pričeti spomladi 1901. Zgradbo prevzame lahko tudi eden sam podjetnik.

Krajni šolski svet v Košani,

dne 15. maja 1900.

Fr. Fidel, predsednik.

Fr. Moravus, Brno, Veliki trg 8,
izdeluje in razpošilja 367 25-10
ure za cerkve, graščine, šole, mestne hiše
dovršeno izdelane, proti dolgemu jamstvu. — Ceniki brezplačno.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in

984 62 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Dunajska borza.

Dne 22. maja.			Dne 21. maja.		
Skupni državni dolg v notah	97.65		20 mark	23.66	
Skupni državni dolg v srebru	97.25		20 frankov (napoleonov)	19.27	
Avstrijska zlata renta 4%	115.85		Italijanski bankovci	90.40	
Avstrijska krona renta 4%	96.75		C. kr. cekini	11.34	
Ogerska zlata renta 4%	116.—		Dne 21. maja.		
Ogerska krona renta 4%	91.40		3-2% državne srečke l. 1854. 250 gl.	168.—	
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	177.5		5% državne srečke l. 1860. 100 gl.	158.—	
Kreditne delnice, 160 gl.	720.50		Državne srečke l. 1864. 100 gl.	204.0	
London vista	242.40		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94.50	
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118.25		Tisne srečke 4%	138.25	
			Dunavske vravnave srečke 5%	252.—	
			Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108.—	
			Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.50	
			Priporočne obveznice državne železnice	412.50	
			» južne železnice 3%	323.—	
			» južne železnice 5%	118.25	
			» dolenskih železnic 4%	99.50	
			Kreditne srečke, 100 gl.	398.—	
			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	335.—	
			Avstrijskega rudičnega križa srečke, 10 gl.	40.70	
			Ogerskega	20.—	
			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	13.—	
			Rudolfove srečke, 10 gl.	63.50	
			Salmove srečke, 40 gl.	175.25	
			St. Genois srečke, 40 gl.	183.—	
			Waldsteinove srečke, 20 gl.	178.—	
			Ljubljanske srečke	49.—	
			Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	286.—	
			Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6300.—	
			Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	786.—	
			Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	110.—	
			Splošna avstrijska stavbna družba	177.—	
			Montanska družba avstr. plan.	540.75	
			Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	420.—	
			Papirnih rubljev 100	256.—	

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjalnična delniška družba
„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.